

KONFERENCA SINDIKALNE ORGANIZACIJE SAVA

Takih razgovorov do sedaj ni bilo

V sredo popoldan, 4. oktobra, je bila sindikalna volilna in delovna konferenca. Trajala je nekaj manj kot štiri ure in vse je kazalo, da bi vsaj še toliko. Navajeni smo, da nam že vabilo vzbuja strah pred podobnimi sestanki, saj so se običajno med redkimi posamezniki — realisti oglašali »brezvezniki«, ki so govorili — pač zato, da so se oglašali. No, v zadnjem času smo pričeli temeljitim spremembam tudi na naših sestankih. Kaj nas pravzaprav vodi in zakaj vse bolj odkriti, konkretni razgovori na sestankih? Mislim (lahko nimam prav) resnost položaja, v katerem smo. Saj smo pravzaprav tudi pred petimi leti govorili n. pr. o otroškem varstvu, socialni politiki, o ljudeh z najnižjimi osebnimi dohodki, o prehrani in stanovanjih itd. A te razprave so bile nekako »bolj posplošene«, kot »bi morali, bi bilo treba«.

Tej omenjeni konferenci bi udeleženci morda lahko zamerili le prevelikemu številu »odprtih, načetih« vprašanj, pa čeprav so bila še kako zanimiva, privlačna ali žgoča.

Štefan Marcijan

Bližajoči se 8. kongres slovenskih sindikatov ne bo le pregled in ocena dosedanje politične aktivnosti sindikata in doseženega

ukrepe za večjo socialno varnost delavca in organiziranost sindikata za povečanje njihove idejnopolitične moči.

Pri opredeljevanju vloge slovenskih sindikatov gre predvsem za njihove naloge in akcijsko usmerjenost v prihodnjem obdobju, ki bo odločilno za nadaljno graditev socialističnih samoupravnih odnosov, za premagovanje današnjih družbenih protislovij in za reševanje problemov, s katerimi se srečujemo v prizadevanjih za nove odnose v celotni družbeni reprodukciji. Politični pomen in družbena vloga sindikatov v sedanjih fazah našega socialističnega razvoja

Ustavne spremembe so zato nov korak v našem družbenem razvoju, saj v okviru temeljnih organizacij združenega dela (v nadaljnjem besedilu TOZD) in ustreznih samoupravnih mehanizmov omogočajo bolj aktivno in organizirano izražanje interesov delavcev. Pri tem pa bo moral sindikat dosledno ukrepati kot organizirana socialna baza: ne kot nekakšen »posrednik« delavcev, ki deluje prek svojih pooblaščenih organov, temveč kot organizacija delavcev, ki neposredno sodeluje pri oblikovanju »poslovne« oziroma družbene politike, ki zadeva organizacijo samoupravljanja, razvoj družbeno-ekonomskih odnosov v podjetju in posameznih TOZD, praktično politiko delitve dohodka in izvajanje socialne politike, t. j. varstva delavcev.

Predlagani sklepi za delovanje sindikatov Slovenije, ki jih bo sprejel 8. kongres, so glede na razvoj samoupravnih, družbeno-ekonomskih in političnih odnosov dobili v našem podjetju že precej izoblikovan praktičen izraz. Že letos spomladi smo se po dveh javnih razpravah odločili za ustanovitev treh TOZD, sprejeli nujne organizacijske, gospodarske in samoupravne odločitve za začetek polletnega prehodnega obdobja in si določili naloge, po katerih naj bi v naslednjih 2 mesecih sprejeli še samoupravni sporazum o združitvi TOZD in izvolili nove organe upravljanja. S tem smo začeli uresničevati ustavna dopolnila in si sami prizadevamo, da bi v podjetju ustvarili nove pogoje in organizme gospodarske učinkovitosti samoupravljanja, kjer bodo delavci lahko kar najboljše neposredno in enakopravno uveljavljali svojo družbenogospodarsko vlogo in nosili odgovornost za sprejete samoupravne odločitve. Temeljna organizacija združenega dela bo tudi laže kot celotno podjetje nudila možnosti za neposredno uveljavljanje vzpodbude in odgovornosti vseh delavcev v njej, da bi dvignili produktivnost svojega in skupnega dela, vplivali na rast osebne in družbenega standarda v koristne gospodarske naložbe itd.

Prav v zvezi z oblikovanjem TOZD po prehodnem obdobju pa bo za nas izredno važnosti vzpostavitev takšnega sistema odnosov v podjetju, v katerih bodo delavci videli neposredne koristi in pred-

nosti, da TOZD medsebojno združujejo dohodek oziroma sredstva iz dohodka, da bi vsi skupaj ustvarjali za vse in vsakogar kar največji dohodek. V takih ekonomskih odnosih se bodo delavci zavestno, da bo tudi njihov osebni dohodek večji, če bomo z združevanjem dela in sredstev vsi skupaj dosegli večjo storilnost in večji poslovni uspeh. To je med drugim tudi najpomembnejši smisel ustavnih dopolnil, ki se tičejo delavčeve kontrole in pravice do minuloga dela.

Odkloniti bomo morali tudi pomisleke, češ da bo uresničitev ustavnih dopolnil in uveljavitev takšnega delavčevega položaja pripeljalo do tega, da bo upravljanje proizvodnje in delitve v bodoče primitivnejše. Takšno mišljenje je do neke mere povezano s staro — a že dokaj preživeto tezo — da bo zato strokovno vodenje delovnega procesa izgubilo svojo veljavo in z njim tudi moderna tehnologija, organizacija itd. Zlasti zaradi novih ekonomskih odnosov je nesmiselno misliti, da bodo delavci kratkovidni in da ne bodo razumeli, kaj jim koristi in kaj jim omogoča visoka produktivnost: ali sposobno strokovno vodstvo s sodobno tehnologijo... ali primitivno vodstvo z zastarelo tehnologijo... Zato ni v nikakršni nevarnosti položaj, pomen in kvaliteta strokovnega dela in vodenja v združenem delu. Po logiki ustavnih dopolnil pa bo v novih odnosih tudi laže opredeliti odgovornosti, ker bodo strokovni vodje in skupne službe za rezultate dela in za uporabo družbenih sredstev neposredno odgovorni TOZD oziroma njihovim delavcem in samoupravnim organom.

Ob vseh teh in še drugih rešitvah ter dogovorih bo naš skupni cilj, da bo podjetje Sava z ustreznim mehanizmom samoupravljanja v TOZD v njem dobro organizirana družbena skupnost delavcev. Zato bi bilo napak, če bi podjetje gledali zgolj z vidika njegove skupne gospodarske dejavnosti in ustvarjanja dohodka — dobička, pri tem pa zanemarjali socialne elemente in osebna stremiljenja delavcev. Podjetje ni le enostavna družba temeljnih organizacij združenega dela. Za njegov obstoj so bistvenega pomena skupen delovni proces, medsebojna odvisnost vseh TOZD in skupen prevzem obveznosti podjetja do tretjih oseb, pri čemer bo za učinkovitost poslovanja v bodoče temeljnega pomena naslednje:

1. Skupno načrtovanje razvoja, ki naj zagotovi uresničitev opredeljenih ciljev podjetja kot celote in posameznih TOD. Skupni načrt je v veliki meri tudi osnova za sklepe (Konec na 4. strani)

Dobra konferenca ni samo v dobri organizaciji, ampak tudi v tem, če prisotni lahko aktivno sodelujejo.

Konferenca je potekala takole: Najprej smo izvolili delovno predsedstvo ter vse potrebne komisije, nato je imel uvodni govor predsednik sindikalne organizacije Sava Štefan Marcijan. Sodeč po odzivu na omenjeni govor je bil zanimiv tudi za ostale na konferenci, zato ga objavljamo v celoti.

razvoja v samoupravljanju in družbenoekonomskem odnosih v proizvodnji, bo predvsem kongres sindikatov v času, ko na osnovi ustavnih sprememb in naših praktičnih spoznanj spreminjamo in dograjujemo podobo samoupravljanja, družbenoekonomske razmere v delu in delitvi dohodka,

je brez dvoma v tem, da se delavci v sindikatih na vseh ravneh organizirajo in akcijsko uveljavijo kot skupnost politično organiziranih delavcev, ki svojim članom zagotavlja tak položaj v samoupravljanju in družbenem gospodarjenju, ki je v skladu z ustavnopravnimi spremembami. Takšna vloga delavcev, združenih v sindikatu kot politično organizirani socialni bazi, je izredno pomembna, ker nadaljni razvoj samoupravljanja zahteva njihovo neposredno udeležbo in odločanje pri reševanju vseh pomembnih vprašanj njihovega položaja v zvezi z delom, gospodarjenjem, delitvijo in socialno varnostjo.

Otroško varstvo

V 16. številki našega časopisa je bil objavljen del govora tov. Martina Koširja o gradnji novih šol in vzgojno varstvenih ustanov. Danes pa želimo povedati še nekaj stvarnega o reševanju problematike varstva predšolskih otrok v občini Kranj.

Minilo je 2 leti, ko smo občani Kranja z referendumom izglasovali, da bomo 5 let plačevali 1% od neto izplačanih osebnih dohodkov za gradnjo šol in vzgojno varstvenih ustanov.

Na podlagi programa šol in vzgojno varstvenih ustanov v občini Kranj, ki ga je sprejel splošni zbor občine Kranj dne 8. maja 1970, so bile meseca novembra in decembra 1970 vsem delovnim organizacijam poslane pogodbe v podpis, da bodo v letu 1971 — 75 finančno prispevali. Višina prispevkov posameznih delovnih organizacij je odvisna od poprečno neto izplačanih osebnih dohodkov v posameznem letu na zaposlenega.

Naše podjetje je bilo eno prvih, ki je podpisalo pogodbo. V letu 1971 smo po tej pogodbi plačali 681.720,00 din, v letu 1972 pa do sedaj 528.199,16 din. Trenutno so v gradnji montažni objekti za vrte v Cerkljah, na Klancu in v Bitnjah. Ti vrtci bodo otroke predvi-

doma lahko sprejeli januarja 1973. leta. Prostora bo za približno 160 otrok.

Nadalje bo potekala gradnja vrtev takole: v Stražišču za 70 predšolskih in 30 dojenčkov, na Planini za 60 predšolskih otrok in 40 dojenčkov; adaptacije: Predvor, Voklo, Naklo in Duplje. Ob novih šolah bodo oddelki za predšolsko varstvo. Predvidevajo, da bo po zaključnem programu po letu 1975 za predšolsko varstvo 650 novih kapacitet.

V letošnjem letu je bila končana adaptacija Peterlinove hiše, kjer je sedaj vrtec Ciciban.

V letošnjem letu je torej zajetih na območju Kranja v organiziranem otroškem varstvu 422 predšolskih otrok, od tega 125 dojenčkov.

Predšolski otroci pri nas zaposlenih staršev so bili v letošnjem letu v večini sprejeti v varstvo, razen nekaj dojenčkov ter otrok, za katere je posebna komisija (Nadaljevanje na 4. strani)

»Nihče, ki je bil kjerkoli na vodilnem položaju ne more reči, da ni ničesar kriv za nastalo težavo v gospodarstvu,« je dejal na konferenci sindikalne organizacije tov. Ivo Tavčar

Sejmi in mi

Hrvaška metropola je v zadnjih poletnih dneh živahnija kakor ponavadi. Promet je gostejši, hoteli, restavracije in kavarne so polne sejmskih gostov.

Zadnji dan pred otvoritvijo je razstavišče še vedno polno tekajočih ljudi, ropotajočih kamionov; razmetane embalaže in smeti — pa nima nihče časa pospravljati. Proti jutru vrvež poleže. Utrujene ženske še zadnjikrat pometejo paviljone, urejajo travo in cvetje v parku. V jutranjem svitu se bohotijo paviljoni s svojimi skrivnostmi, čakajoč prve goste.

Množica ljudi se drenja pred vhodom; nato se vsuje in nenadoma porazgubi na ogromnem, 270.000 m², prostoru zagrebškega sejmišča.

Bila sem del te množice. »Katalog« me je spremljal le kratak čas: poleg 36 kolektivnih razstav je bilo iz 55 držav zastopanih okrog 6500 razstavljalcev s 300 tisoč eksponat. Enakovredno so bili zastopani predstavniki Vzhoda in Zahoda, države srednje Evrope ter 20 držav v razvoju iz Afrike, Azije in Latinske Amerike. Internacionalnost zagrebškega sejma je potrdila tudi kolektivna razstava Kitajske in Albanije.

Zagrebški jesenski velesejem je specifično tržišče za trgovanje ter druge poslovne aktivnosti. Trgovsko sposobnost mu ne daje samo geografski in ekonomski položaj, pač pa tudi poslovni obiski gospodarstvenikov ter predstavnikov državnih organov, predstavnikov zunanje trgovine iz mnogih držav vseh kontinentov, prisotnost bank ter drugih subjektov mednarodnega poslovanja. Prav to daje tej mednarodni prireditvi ogromne prednosti pred mnogimi sejmskimi manifestacijami celo v Evropi.

Na tem prostoru mednarodne poslovne solidarnosti je SAVO zastopalo 108 m² razstavnega prostora.

Med kopico prostorov in prostorčkov se lahko tudi največji razstavni prostor, okrašen z vsemi mogočimi okraski, skriva sam v sebi. Del prostora na 108 m² pa lahko pomeni veliko, več.

Ceprav smo razstavni prostor samo prestavili s sejma Tjedan kože i obuće, je bila vendarle v svojem osnovnem konceptu, drugačna. Bila je v skladu s tem splošnim, komercialnim sejmom. Na zelo funkcionalnem podestu so ponosno stali avtomobilski plašči. Ni jih bilo veliko, vendar so na preprost način prikazovali našo osnovno dejavnost. Nismo pozabili tudi na našega partnerja — tovarno SEMPERIT; njeni napisi so bili na vsakem koraku.

Ležalne blazine, ki so bile prsrčno aranžirane med ribiškimi mrežami, so pritegnile obisovalce prav s svojimi novimi vzorci. Ekspoziti iz umetnega usnja pa so lahko vsakomur jasno govorili o tem, da naša tovarna spremlja tržišče ter dogajanja v modi.

Na razstavni prostor nismo postavili cele tovarne, kar nam nekateri, prav zaradi svojega konservativnega mišljenja, zamerijo. Vsi smo nagnjeni k temu, da gojimo nazore ter izražamo svoje mnenje in misli, kar je vsakemu posamezniku vsadila vzgoja, šola, praksa in se jo v njem ukoreninilo.

Osnovni koncept razstavnega prostora, način aranžiranja ter druge spremljajoče reklamno-propagandne akcije pred sejmom in med njim so ideje našega oddelka za odnose z javnostjo, dopolnjene, z idejami ter mnenji naših sodelavcev iz strokovnih služb.

Prav to sodelovanje nam je dalo možnosti svobodnejšega, živahnjega pristopa aranžiranja, s čimer smo dosegli, da je bil razstavni prostor tak, kakršnega smo si želeli, in takšen, kakršnega so od nas pričakovali tisti, ki nas cenijo kot renomirano firmo.

Vemo, da lokacija našega razstavnega prostora na galeriji v ha-

li 25 ni najbolj primerna. Tu razstavljajo tekstilna industrija in industrija usnja. Prav tako je galerija manj obiskana kot parter. Lokacija za razstavni prostor pa je osnova za njegovo funkcionalno ureditev. Tako kot mi, so na istem tudi drugi jugoslovanski razstavljalci pnevmatike in gume-

nih izdelkov. Žal nam zagrebški sejem ne more ponuditi primernejšega razstavnega prostora, ki bi odgovarjal tej zvrsti kemijske industrije, ker prostora nima.

Tudi poslovni prostor morda ni popolnoma odgovarjal poslovne- mu dogajanju na razstavnem prostoru. Marjeta Rutar

Pisali so vam

To pot smo bili v uredništvu nemalo presenečeni: kar eno za drugim je prišlo dvojje pisem, v katerih so fantje poslali svoje slike.

Janko Zupan je sicer na hrbtni strani fotografije napisal — Uredniku v spomin. Toda, lahko, jaz vas prosim za slike za to, da jih lahko objavim.

Tudi del tvojega pisma objavljam, časopis ti bomo pošiljali tudi na novi naslov. Prav nič se ti ne bi bilo treba bati pritji v uredništvo. Le zakaj?

»Spet se vam oglašam iz Doboja. Po dolgem času sem spet dobil eno številko časopisa SAVA. Hvala za objavo mojega sestavka. Sem še vedno asistent pri zobozdravniku in bi rad ostal pri tem delu. Pred tednom sem bil doma. No, seveda sem prišel tudi v tovarno pogledat, vendar se nisem upal odločiti, da bi prišel pogledat še vas iz uredništva. Upam, da mi ne boste zamerili. Za enkrat vam pošiljam en lep pozdrav, kakor tudi vsem Savčanom — Janko (še 294 dni)«.

»Zdravo tovariš urednik in ostali!

Po dolgem času se vam spet oglašam iz okolice Valjeva, kjer preživljam te zadnje mesece vojaškega življenja. Saj jih mi ni otsalo več kot točno 99 dni in spet bom lahko civilist. Ob tej priliki se vam tudi iskreno zahvaljujem za časopis, ki ga redno dobivam, saj je to po vaši zaslugi. Hvala lepa!!! Lepo pozdravljam vse, posebno pa še sodelavce v upravnih stavbi, zlasti v pritličju. Vojak Bitenc Matoc«.

Spoštovan!

Najlepše pozdrave vam pošiljam iz Niša, kjer služim vojaški rok. Želel bi, da mi pošljate tovarniški časopis na naslednji naslov: Lovrek Josip. V. V. 5982/2 VE-7 18002 Niš«

Tudi Anton Šprajcar je poslal svojo sliko. Iz njegovega pisma pa sem črtal stavek, ki ne sodi v časopis. Tone, na rob pisma si zapisal: Pišite mi, kako je v tovarni! No, upam, da marsikaj lahko razbereš iz časopisa, saj objavljamo zapise ov seh najpomembnejših dogajanjih.

»Pišem vam iz Dobrovnika, kamor so me premestili. Prav lepo vse pozdravljam, posebno pa sodelavce iz obrata VELOPNEVMATIKA. Prosim vas, če bi mi glasilo SAVA sedaj pošiljali v Dobrovnik in ne več v Sisak.

Še enkrat vas prav lepo pozdravljam, posebno pa tovariša FRANCA SUŠNIKA in tovariša VESELICA ANTONA! Šprajcar Anton, V. P. 8413/7 Dobrovnik — Kobilje Prekmurje — Slovenija«

Savčanom so poslali pozdrave še:

Jože Bubaš, 71002 Sarajevo, V. P. 6109/5

Jože Zakač, 18002 Niš, V. P. 5945/4 VE 7

»Zdravo sodelavci!

Prejmite najprej prav lepe pozdrave od vojaka Braneta Leskovca. Ker ne dobim odgovora, se ponovno oglašam in ob enem pozdravljam vse člane kolektiva, posebno pa še dleavce iz skladišča surovin Franca Omana in ostale. Želim, da bi mi odgovorili na to pismo, saj bom težko čakal nanj.

Vas še enkrat pozdravlja nekdanji sodelavec LESKOVEC BRANE, V. P. 9650/16 PEČ 38300 KOSOVO«

»Spoštovani!

Spet se oglašam iz Niša. Bil sem tri mesece v Kruševcu, od koder sem vam tudi pisal. Želim, da mi časopis pošiljate na stari naslov! Najlepši pozdrav vsem, posebno sodelavcem iz avtopnevmatikarne. Vaš sodelavec ZEVNIK RUDI, V. P. 5982/3 VE-7 NIS«

Ponovno se vam javljam iz Skopja, od koder pozdravljam ves kolektiv in vam želim vse najboljše. Sporočam vam tudi spremembo naslova:

Milan Bojanič, v. p. 4596/4, 91002 Skopje

Primorska je proslavljala

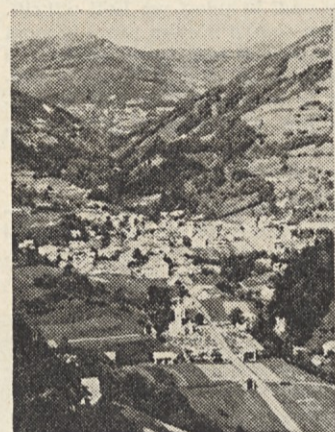
V nedeljo, dne 17. septembra, je nekdanje središče svobodnega ozemlja Primorske ali takoimeno-partizanske republike Cerčno spet zaživela v vsem sijaju, vsa prenovljena in pomlajena.

Desettisočglava množica je valovila v prazničnem razpoloženju. Prišli so nekdanji borci in aktivisti z vse strani Slovenije in iz zamejstva, prišle so tudi njihove družine in prijatelji. Samo iz Trsta je prišlo več kot pet tisoč Slovencev. Prišle so mladinske brigade iz vseh krajev Primorske.

Proslave so se udeležili tudi taborniki iz Kranja, ki jih je vodila učiteljica, tov. Tončka Vodnik. Kljub grožnji in posameznim kap-

stališča do vsega, posebno do vseh jugoslovanskih manjšin v zamejstvu in do držav, kjer živijo, ter obenem odločno obsodil ustaški in drugi terorizem in njegove zaščitnike, obenem pa opozoril, da moramo biti budni pred sovražniki naše družbene ureditve.

Po končani razpravi smo si ogledali novo šolo — spomenik NOB, ki bo, ko bo dokončno zgrajena, za Cerčno in za vso našo skupnost velikega pomena. Ta šola bo zgrajena predvsem iz prispevkov številnih državljanov iz vse Jugoslavije ter mnogih slovenskih ustanov in podjetij. V avli šole je posvetilo, navedeni pa so vsi tisti, ki so za šolo prispevali milijon ali

ljam dežja je tudi vreme vzdržalo in ni pokvarilo svečanega razpoloženja.

Nepopisna in ganljiva so bila snidenja nekdanjih udeležencev NOV po 25. in več letih. Vse pa je navdajalo veselje in ponos ob poslušanju govorov, posebno ob govoru tov. Dolanca, zveznega sekretarja IK ZKJ, ki je jasno in nedvoumno orisal boj primorskega ljudstva za osvoboditev izpod okupatorja in povojno izgradnjo, sedanja mednarodni položaj in naša

več starih din. V Kranju sta to združeno podjetje »Iskra« Kranj in GBK Kranj.

Ceprav sem med opisovanjem proslave omenil številno udeležbo mladine in starejših z vse naše republike, pa ne morem molčati ob ugotovitvi, da v našem podjetju ni bila izražena želja, razen borcev, niti mladine, niti tabornikov, da bi se udeležil tega dogodka, tako pomembnega za našo slovensko in jugoslovansko skupnost.

Božič Anton

Velik uspeh naših strelcev na državnem prvenstvu

Od 15. do 18. 9. 1972 je bilo v Ljubljani državno prvenstvo v streljanju s pištolo. Tega tekmo- vanja sta se po predhodno izpolnjeni normi na republiškem prvenstvu udeležila tudi dva naša strelca, tov. Franc Peternel in inž. Dominik Pozenel.

Dominik Pozenel

Že sama udeležba na državnem prvenstvu je nedvomno velik dosežek, posebno za inž. Pozenela, ki je v zelo kratkem času hitro napredoval, medtem ko je udeležba tov. Peternela že znana, saj je tov. Peternel že več let državni reprezentant in je bil v zadnjih letih tudi večkrat državni prvak.

Rezultati:

1. Franc Peternel — hitro streljanje I. mesto s 585 krogi od 600 možnih; — standardna pištola I. mesto s 551 krogi od 600 možnih; — revolver II. mesto s 577 krogi od 600 možnih;

2. inž. Pozenel — standardna pištola IX mesto s 527 krogi od 600 možnih; — revolver IX. mesto s 562 krogi od 600 možnih;

Temu uspehu je nedvomno botrovalo vestno letoletno treniranje, ki zahteva od strelca vsestransko fizično in psihično pripravo. Ta uspeh pa hkrati ponovno potrjuje, da ima savska strelska družina odlične strelce.

V imenu članov kolektiva, posebno pa še športnikov, jima iskreno čestitam.

Franc Peternel

Naš razgovor: Dr. LEV PREMUR v. d. direktor TTI

Prejšnji teden ste imeli sejo strokovno političnega sveta. Zakaj tudi pri vas niste izvolili začasnega delavskega sveta?

Na osnovi sklepov 4. redne seje delavskega sveta podjetja do konca leta vodijo akcije v zvezi z organizacijo TOZD politično strokovni aktivni. Ti ne prevzemajo funkcije delavskega sveta podjetja, ki bo do izvolitve novih organov samoupravljanja izvrševal vse svoje, z zakoni, statutom in drugimi akti predvidene funkcije. Volitve novih organov posameznih TOZD in v organe podjetja bodo predvidoma decembra, potem ko bodo strokovno političnim aktivom predloženi vsi samoupravni akti, s katerimi bo nova organizacija podjetja uzakonjena in se bodo delavci SAVE zanje izrekli.

Na seji ste opozorili, da je bila realizacija plana proizvodnje in prodaje nižja od pričakovanja. Zakaj?

Gre predvsem za slabše uspehe proizvodnje v avgustu, ko je bil proizvodni operativni plan za avgust količinsko dosežen 83,8% in 87,6%. Prav tako ni bil v celoti dosežen plan prodaje.

Za tak rezultat bi lahko navedel celo vrsto objektivnih razlogov, kot

so strojelomi, podaljšanje rokov remonta, pomankanje delovne sile, itd.

Vsekakor pa slab uspeh pogojuje tudi vrsta subjektivnih dejavnikov, ki pa so jih dolžni analizirati in odstraniti predvsem politično strokovni aktivni posameznih delovnih enot.

Vsekakor je potrebno vse negativne dejavnike v bodoče odstraniti oziroma kar se da zmanjšati, kajti le tako bo poslovni učinek tovarne tehničnih izdelkov v II. polletju enak uspehu v prvi polovici leta.

V zvezi z gornjim problemom ste opozorili, da bo treba delati drugače, sicer ob koncu leta ne bo ustreznega dohodka. Pri tem ste opozorili na

- preveliko porabo materiala,
- slabo organizacijo in pripravo dela,
- preveliko število izdelkov,
- veliko število kupcev,
- ozko območje prodaje.

Prosim, tovariš Premru, če poveste konkretnije vašo zamisel, kako bo tovarna tehničnih izdelkov rešila te, dokaj težke naloge?

Verjetno je izredno težko podrobno opredeliti vse akcije in naloge, ki sledijo iz gornjih ugotovitev. Mogoče naj povem le to, da

so vse službe tovarne tehničnih izdelkov v sodelovanju z organizacijo skupnih služb pripravili programe za reševanje problemov, ki jih navajate.

Tako je v pripravi reorganizacija operativne priprave dela, ki bo zahtevala tudi določene spremembe v delovnih enotah. Pri tem ni mišljena le formalna sprememba kvadratkov, ampak gre za vsebinsko spremembo načina planiranja. V tej zvezi so pripravljene podrobne rokovno opredeljeni programi dela, ki so jih predložili služba informacijskih sistemov, operativna priprava in Zavod za organizacijo dela, ki z našimi službami strokovno sodeluje. Rezultati dela se že kažejo pri pripravi gospodarskega načrta za leto 1973. Več je premike pa predvidevamo do

prodaje potrebno širiti na celo območje Jugoslavije, posebej pa še povečevati obseg izvoza.

Zdi se mi, da bo v bodoče potrebno izboljšati stike s kupci, okrepiti tržno analitsko službo ter posebej organizirati tehnično svetovno službo, skratka, preiti na ofenzivno prodajo. Vse navedeno pa plan dela za leto 1973 že zajema.

S tem pa je opisanih le del nalog, ki pogojujejo uspeh. Upam, da mi drugi tovariši, ki so prav tako, vsak na svojem delovnem mestu, vključeni v delo, ne bodo zamerili, ker sem omenil le nekatere akcije.

Že samo odkrivanje številnih slabosti kaže, da se bo z uveljavljanjem ustavnih dopolnil oz. TOZD moralo marsikaj spremeniti. To

sprejemanje ali predlaganje ukrepov,

— obravnavanje rezultatov gospodarjenja TOZD in podjetja kot celote,

— obravnavanje programa dela za naprej in dogovor o zadolžitvah in najboljših poteh za realizacijo,

— razpravljanje o predlaganih spremembah in dopolnitvah samoupravnih in drugih predpisih (statut podjetja, gospodarski načrti, samoupravno sporazumevanje o delitvi, sistemizacije delovnih mest, delovna razmerja, delitev osebnih dohodkov, delitev sklada skupne porabe itd.),

— obravnavanje posebnih predlogov, mnenj, zahtev in vprašanj delavcev ter oblikovanje stališč skupine,

Šola za samoupravljanje

1. INTEGRACIJA - Z

V latinskem jeziku je beseda integratio pomenila obnovo. V slovenskem jeziku pa pomeni:

1. ZDRUŽEVANJE, sestavljanje, povezovanje v celoto; ZDRUŽITEV, vključitev;

2. računanje integralov (matematika)

V političnem jeziku se beseda uporablja samo v prvem pomenu, in sicer največkrat kot združevanje, združitev.

2. INTEGRITETA - Z

popolnost, celotnost; neokrnjenost; nerazdeljenost; nedotakljivost.

Vsak od teh pomenov pravzaprav označuje celotnost, vendar s posebnim odtenkom, npr.: zemeljska integriteta — nedotakljivost; integriteta naše skupnosti — nerazdeljivost naše skupnosti.

3. INTEGRALNEN, -A, -O

1. sestavljajoč celoto (integralni del); celovit, celoten, enoten, nerazdeljen; neločljiv; nedotakljiv; neokrnjen.

2. ki se tiče integrala (matematika)

V prvem pomenu se uporablja v političnem jeziku,

n. pr. INTEGRALNI del sistema samoupravnih družbenih odnosov — SESTAVNI del sistema ...

ali pa NELOČLJIV del sistema, odvisno od miselnega odtenka, kar bi nam moralo povedati sobesedilo, žal pa se to ne zgodi vedno.

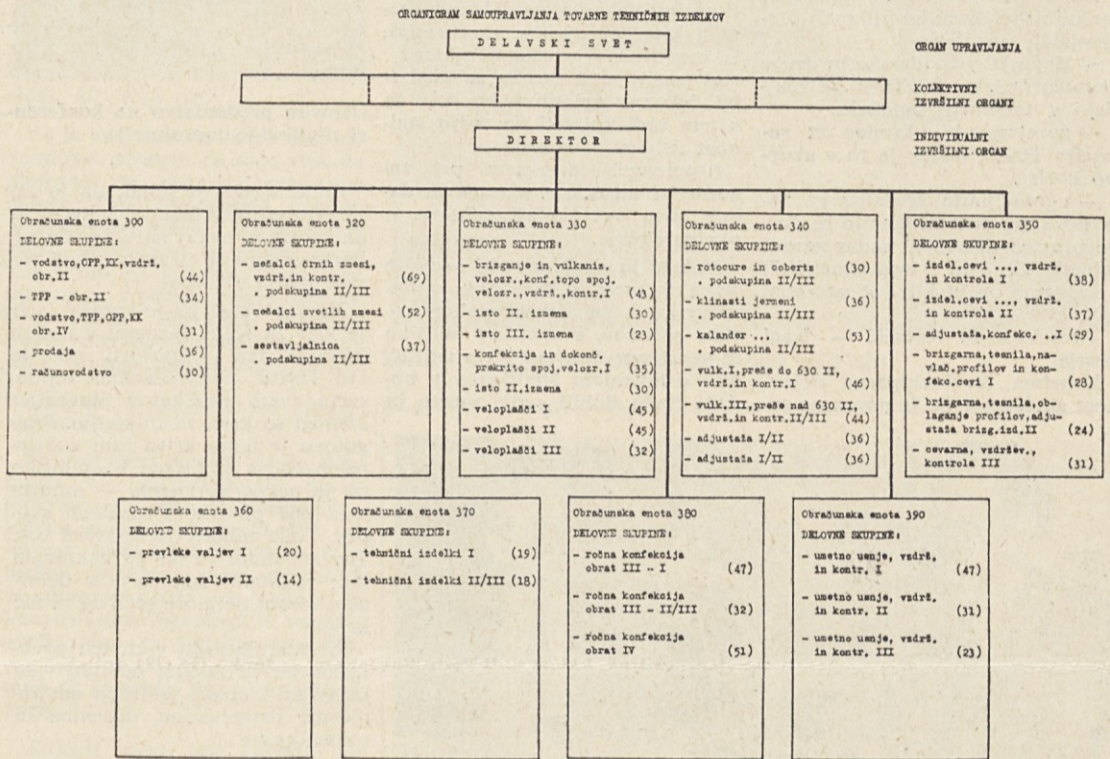
4. PARCIALEN, -A, -O

delen; posamezen, poseben; figurativno tudi pristranski

V besedni zvezi parcialni sistem (v samoupravljanju) ima pomen delen (ki je le delno sistem), nasprotno je univerzalni sistem, ki je vsestranski, primeren ali uporaben za vse.

5. DILEMA - Z

Beseda izvira iz grškega jezika. Nam danes pomeni predvsem težavno, navadno neprijetno izbiro med obema možnostima: ali — ali. Figurativno, predvsem pogovorno, pa označuje stisko, zagato, zadrego. Sobesedilo nam mora ta pomenski odtenek nakazati.

konca leta, tako da bosta planiranje in zasledovanje rezultatov proizvodnje v letu 1973 že tekla na nov način. Istočasno bo izboljšana tudi kontrola porabe materiala, kar je prav tako vezano na nov sistem.

Analiza prodaje v letu 1971, ki jo je pripravil marketing, nazorno ilustrira napake v naši prodajni politiki.

Tovarna tehničnih izdelkov je v letu 1971 proizvajala 3552 proizvodov, kar brez dvoma kaže na ne dovolj izbran proizvodni program, posebej, če povemo, da je po vršni oceni posebej zanimivih cca 20% proizvodov. Podobno stanje kaže analiza kupcev, saj

4% kupcev kupi 78% proizvodov,

76% kupcev le 3% proizvodov.

Ti podatki vsekakor zahtevajo določene spremembe na področju prodajne politike. V to se vključuje tudi zahteva, da bo področje

da, te spremembe in drugačen način dela ne smejo biti enkratne. Kako zagotoviti trajnost?

Trajnost lahko zagotovimo s sistematičnim delom, pravilno pripravljenim gospodarskim načrtom, natančno določitev nalog posameznih služb in delavcev ter primerno kontrolo izvrševanja nalog.

Upam, da bomo v tem vsaj delno uspeli.

Prosim, dr. Premru, če podrobneje opišete organiziranost, pravice in dolžnosti ter način delovanja delovnih skupin in delovnih aktivov.

Izredno težko je opisati način organizacije delovnih skupin, naj povem le to, da bo v tovarni tehničnih izdelkov delovalo 39 skupin in 6 podskupin. Občasno, odvisno od problemov, pa se bosta v enoti vzdrževanja sestajali še dve delovni skupini. Mogoče organiziranost najbolje prikaže shema.

Taka organizacija omogoča direktno in neposredno sodelovanje in odločanje delavcev pri poslovnih politiki TOZD ter podjetja. S tem pa so delovnim skupinam dane posebne pravice in dolžnosti, ki pa nalagajo vodjem delovnih skupin posebno odgovornost. Naš politično strokovni aktiv je pripravil predlog vodij in namestnikov vodij delovnih skupin, od delavcev pa je odvisno, ali bodo tak predlog osvojili ali spremenili.

Pravice in dolžnosti delovnih skupin najbolje opiše sam predlog ustanovitev in dovolite, da ga navedem.

— Obravnavanje rezultatov dela (izpolnitev plana, izkoriščenost kapacitet, dosežena kvaliteta, tehnološka in delovna disciplina) ter sprejemanje ali predlaganje ukrepov za izboljšanje,

— obravnavanje problemov gospodarjenja po obračunskih enotah in stroškovnih mestih ter

— obravnavanje splošnih informacij vodstva tovarne, organov upravljanja itd.

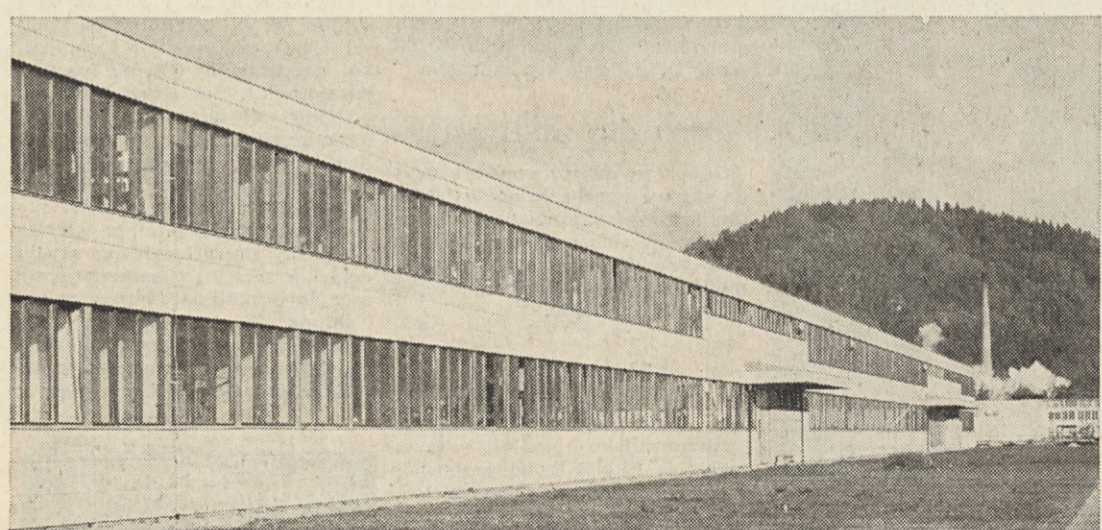
Delovanje delovnih skupin v posamezni obračunski enoti spremlja in usmerja delovni aktiv. (V zadnjem času se menimo tudi o tem, da bi ta aktiv imenovali svet obračunske enote).

Iz sheme sledi, da je v tovarni tehničnih izdelkov 10 delovnih aktivov (z vzdrževanjem). Te sestavljajo vsi vodje delovnih skupin posamezne obračunske enote, predstavniki družbenopolitičnih organizacij te enote ter še nekateri drugi delavci.

Strokovno politični aktiv tovarne tehničnih izdelkov je imenoval tudi vodje in namestnike vodij teh delovnih aktivov. Naloge delovnih aktivov naj navedem iz predloga o ustanovitvi. Te so:

- sestavlja predloge dnevnih redov za redne sestanke delovnih skupin,
- pripravlja potrebno gradivo za sestanke delovnih skupin,
- določa rokovnike sestankov,
- posreduje skupnim službam zahtevo, da se po potrebi udeleže sestanka skupin tudi njihovi delavci,
- daje zadolžitve po zapisnikih skupin in poroča o rešitvah glede postavljenih vprašanj, predlogov in zahtev.

Tako je po mojem mnenju končana prva, najenostavnejša faza realizacije ustavnih amandmajev na področju zagotovitev samoupravnih pravic delavcev. Sedaj sledi druga, ki je mnogo težja. To je, zagotoviti vsebino in normalno delovanje postavljenih oblike. Mislim, da je dolžnost vseh delavcev v podjetju, posebej pa še vodilnih, dalje članov Zveze komunistov, vodstev mladine, sindikata in zveze borcev, da s svojo zavetostjo zagotove uveljavljanje neposrednega samoupravljanja delavcev podjetja. Oblike to omogočajo, vsebino pa lahko da zavestna akcija naprednih sil.

To ni samo lepo uspel posnetek našega fotografa, ampak tudi simbolika naše rasti, razvoja in perspektiv

O normah: Vladimir Gunčar, dipl. inž.

vodja biroja za študij dela

Povabljeni ste bili k nam, da bi nam odgovorili na vprašanje o normah in normiranju, ki se v zadnjem času pojavlja v obeh tovarnah. Poleg problemov iskanja stanovanj delavcev, na sestankih glasno omenjajo normiranje in sestavo kalkulacij. Ali je, tov. Gunčar, problem norm res tolik, kot se prikazuje? Kolikšen % proizvodnje zavzemajo te neurejene norme?

Na prvem sestanku neposrednih proizvajalcev komunistov ni bilo govora, da bi bili normativi časa tisti, ki predstavljajo določene probleme. Seveda, če gledamo nor-

Vladimir Gunčar

me le skozi prizmo dinarja, potem vemo o študiju časa zelo malo. Normativi časa ali norme v prvi vrsti predstavljajo organizacijsko merilo oz. tehnološki element, torej so sestavni del tehnologije, ne pa edino le vir zaslужka. To pa je že naloga oddelka za osebne dohodke, saj vam je verjetno znano, da pripravljamo nove predloge za stimuliranje nekaterih delovnih mest, kjer narava dela onemogoča kakršnokoli opisano minimalno preseganje.

Delovne norme določamo na vseh delovnih mestih, kjer za to obstojajo objektivni pogoji za merjenje dela. Po pomenu bi bili ti pogoji naslednji: osebni, zdravstveni, materialni in organizacijski ter higiensko-tehnični. Seveda dosledno ne upoštevamo vseh teh pogojev, ker bi bil potem % ne-normiranih delovnih mest danes veliko večji. Ker pa dostikrat niso izpolnjeni osnovni materialni in organizacijski pogoji, n. pr. nerešene tehnologije, postanemo tudi mi nemočni, oziroma posluževati se moramo statističnih podatkov, kar pa je precej zamudno.

V času, ko je začel z delom biro za študij dela, ste izdelali veliko norm? Koliko menite, da so urejene?

Tam, kjer je rešena tehnologija in tam, kjer lahko govorimo, da so delovna mesta stabilizirana, imamo tudi normative časa. Poudariti pa moram, da so norme tudi element, ki se kot tehnološki elementi lahko spreminjajo. V zadnjem obdobju smo imeli v tovarni tudi precej selitev, n. pr. velopnevmatikarna, avtopnevmatikarna, nekaj rekonstrukcij itd; torej o neki urejenosti nikoli ne bomo mogli govoriti. V avtopnevmatikarni, kjer lahko govorimo o serijski proizvodnji in zaradi tega tudi o možni dobri organizaciji, so tudi normativi vsaj v glavnem rešeni. Drugače pa je v tovarni tehničnega blaga, kjer se pojavljajo številni raznovrstni proizvodi, kar pomeni pogosto menjavo orodij, kalupov, prave stroje, delavci nimajo časa, da bi dosegli zadostno spretnost in izvežbanost pri posameznih operacijah, zaradi majhnih serij imajo veliko mrtvih časov itd.

V tovarni avtopnevmatike je bilo izrečeno mnenje, da je strojna oprema izkoriščena le 75 %, in to na račun norm. Delavci nehajo i

uro preje. Zato so postavili vprašanje, koliko so namre sploh realne.

Strojne kapacitete delimo v teoretične, tehnične in dejanske (delovne) kapacitete.

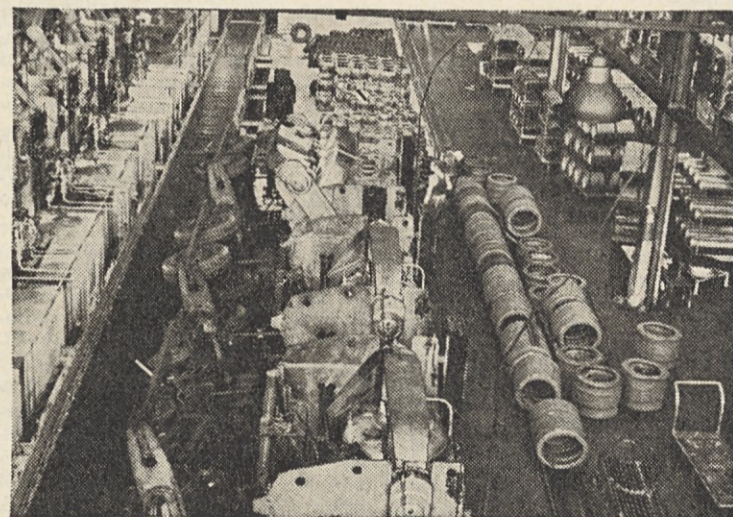
Teoretične kapacitete predstavljajo maksimalno možno izkoriščanje strojev v idealnih pogojih; torej nam predstavljajo le limito izkoriščanja kapacitet in služijo za primerjavo z drugimi kapacitetami v raznih analizah. Torej sta za nas interesantni tehnična in dejanska kapaciteta stroja. Če se omejim le na grobi opis, je tehnična kapaciteta tista, ko stroj ne sme stati zaradi neprisotnosti delavca na delovnem mestu, dejanska (delovna) kapaciteta pa je tehnična kapaciteta, zmanjšana za vse izgube časa zaradi neprisotnosti delavca na delovnem mestu. V kolikor pa je sedaj naša strojna oprema izkoriščena, zavisi od politike izkoriščanja kapacitet, ključnih točk v proizvodnji in od obstoječe rezerve delovne sile v proizvodnji. Seveda, pa že danes opozarjamo in skušamo odpraviti nekatere elemente dela, ki očitno zmanjšujejo ročne ali strojne kapacitete.

Koliko vas je zaposlenih v tem oddelku? Imate usposobljene ljudi za to delo?

Vseh skupaj nas je 12. Dva delava v biroju za študij dela, ostali pa opravljajo operativno delo v proizvodnji. To delo opravljajo fantje, ki so zrasi v proizvodnji, torej tehnologijo dobro poznajo, imajo pa tudi že veliko prakse na področju študija dela. Nujno potrebno pa bo nadalje sistematično izobraževanje in kadrovanje novih profilov poklicev, če bomo hoteli na tem področju ujeti za rep visoko industrijsko razvite zahodne države.

Ste že ugotavljali, koliko časa je potrebno za izdelavo določene izdelke, od priprave dela, izdelave in nadaljnje odprave. Opaziti je, da nekateri delavci sami hodijo po material, ki pa je izven njihovega delovnega prostora. V Semperitu imajo rezervne delavce, ki primejo za vsakovrstno delo in rešujejo konice dela. Ali ne bi mogli to urediti tudi drugod?

Mislím, da vse skupaj zopet lahko z eno besedo imenujemo

proučevanje dela. Pri svojem delu zavestno grešimo v tem, da preveč časa porabimo za snemanje na delovnih mestih, veliko manj pa pri stabiliziranju delovnih mest. To pa je že skupinsko delo tehnologa, vodje enote, konstruktorja, analitika dela itd. Naša želja je, da zaenkrat dobimo realno sliko dejanskega stanja v vseh delovnih enotah, ki bo služilo kot osnova pri nadaljnjem proučevanju dela.

Ker viličar ni hotel prepeljati izdelkov, ki niso »spadali v njegov rejon«, so stali 4 delavci. Ali bi bilo koristno dobiti ljudi, ki bi se ukvarjali z organizacijo notranjega transporta. Priznava pa je bilo celo, da so viličarji premalo zasedeni.

Transport bi lahko razdelil v tri skupine: zunanji, notranji transport in transport na delovnem mestu. Za izboljšanje dela na delovnem mestu sta važna notranji transport in transport na delovnem mestu. Glede na to predstavlja notranji transport del proučevanja delovnih metod. Če pa upoštevamo v praksi potrjeno dejstvo, da notranji transport dejansko povečuje stroške proizvodnje, ne znižuje pa vrednosti proizvoda, bi bilo potrebno zmanjševati notranji transport na najmanjšo možno mero. Analitiki za notranji transport bi imeli torej dosti dela in v sistemizaciji delovnih mest smo to delovno mesto tudi predvideli.

Na seji delavskega sveta tovarne avtopnevmatike je nekdo opozoril, da je pri nas vsaj 50 delavcev takih, ki niso polno zaposleni. Ali je to res?

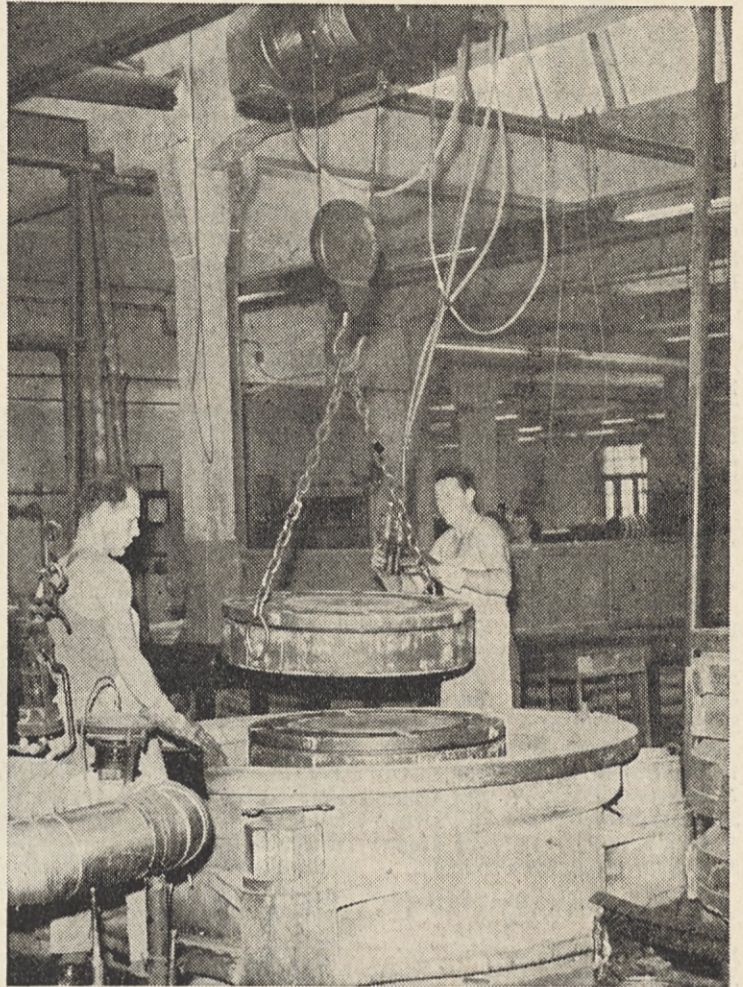
To je verjetno res in povsem razumljivo, obenem pa daje vtis, da gledamo na nekatere probleme precej ozko. Ekonomski učinek je prisotnost delavca na delovnem mestu upravičena, pa čeprav manj kot 4 ure na izmeno. Poleg tega imamo v tovarni precej dragih proizvodnih linij, kjer moramo imeti rezervno delovno silo, da ne pride do nepotrebnih zastojev itd.

Kakšen je postopek za sprejemanje norm?

Ze prej sem omenil, da je normativ časa del tehnologije, čas v katerem je možno in moremo določeno operacijo opraviti. Ker pa imamo opravka s človeškim faktorjem, pošiljamo nove normative v razprave delovnim enotam in konstruktivne predloge in mnenja analiziramo in upoštevamo. Pripravljamo pa tudi pravilnik o normah, ki bi urejal vse odnose okoli norm.

Kakšen odnos ima kolektiv do vas, ki opravljate to nepopularno delo? Kako vas gledajo delavci v neposredni proizvodnji?

Jaz smatram, da to naše delo ni nepopularno, če pa je to mnenje nekaterih, mislim, da je to vzrok v nepoznavanju tega področja. Res je, da je bilo v tem obdobju precej nesoglasij in nezaupanja, posledica stare prakse, da pa se

Zaradi težjih pogojev dela je treba dati večji OD

Vrednotenje pogojev dela

Na pobudo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je bila pred kratkim sestavljena strokovna skupina za določanje kriterijev in višine dodatkov za težje pogoje dela. Različne delovne organizacije so namreč dajale različne poudarke posameznim delovnim pogojem. Ker ocenjevanje ni bilo usklajeno, so nekateri močno pretiravali pri poudarjanju težje svojega dela, drugi pa so bili pri oceni svojih delovnih pogojev izredno strogi. Naloga prvotno formirane delovne skupine je bila, da bi uskladila merila in konkretne podatke o samoupravnih sporazumih o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. V to skupino sta bila imenovana tudi dva člana našega kolektiva: Vlado Gunčar, vodja biroja za študij dela, in Rudi Nadižovec, vodja oddelka za tehnično in zdravstveno varstvo.

Prvi delovni sestanki so pokazali, da je skupina pravilno zastavila delo. Iz prvotne skupine sta se oblikovali dve skupini. Prva pripravlja končno gradivo o vplivu in nevarnosti pri delu. Druga skupina, v katero je bil dodatno imenovan še Aleksander Stojanovič, psiholog, pa mora pripraviti končno gradivo o telesnih in duševnih obremenitvah ter posebnih pogojih.

V obeh skupinah sodelujejo poleg delavcev »iz prakse« še mnogi znani slovenski teoretiki. To pa zagotavlja, da bo delo kljub pomanjkanju časa res strokovno opravljeno.

O nadaljnjem delu obeh skupin bomo še poročali.

Vratarji in mi!

Življenje zahteva povsod določen red. Red pomeni podrejanje predpisom ali nepisanim odnosom med ljudmi. Pri nas v Savi pa je večji del odnosov urejen s splošnimi akti in z organizacijskim predpisom o redu in delu v tovarni. Nekaj pa ni napisanega: človekovo razpoloženje. Tega ni moč spraviti v okvir pisanih določil, a je zelo pomembno. Odnos do sodelavca, do sočloveka je stvar vsakogar posebej. Tisti, ki bi moral vedno in zmeraj imeti dober odnos do vseh, je gotovo vratar. Toda, tudi vratar ima težave kot vsak drug človek, delovne in osebne. Zato je tudi odnos vratarja do sodelavcev in do dela pogojen s težavami in uspehi v delu kot pri vsakem delavcu.

Naši vratarji in čuvaji, ki delajo podnevi in ponoči, so za razliko od drugih delavcev na delu po 12 ur. Ob vsaki izmeni se vratar sreča z delavci iz vseh treh izmen, ki prihajajo ali odhajajo na delo, lahko so dobre ali slabe volje. Vratar ima z njimi ob vходу in izhodu prvi in zadnji stik. Nekomu izroči ključ oddelka, skladišča, pisarne, drugemu obvestilo, tretjemu material, ki ga je kdo pustil v vratarnici, spet naprej posreduje naročilo, ki ga je pustil dežurni itd., zadnjemu morda pove, da ga je iskala žena in pustila zanj sporočilo. Takih drobnih nalog, ki jih fantje vsak dan opravljajo v vratarnici, je brez števila. Povsod, kjer je tega preveč, pa se porajajo težave. Ljudje smo pozabljivi, včasih smo tudi prezahtevni, zato se sporečemo. Na primer: delavec, ki zjutraj pride na delo, išče ključ,

ki jih varujemo v vratarnici, čisti stila pa je ključ pustila v žepu delovne obleke v garderobi. Ključev ni, žolč se izlije na vratarja, čeprav ta ni kriv.

Večina vratarjev je invalidov, 12 med njimi celo težjih. Vsi pa žele s svojim delom koristiti sebi, družbi in Savi. Vsak invalid pa ima poleg težav kot drugi, še posebne. Tovarniški vratar je organ varnosti, varuje premoženje in ljudsko življenje. Pogosto se je zgodilo, da je s prvo pomočjo ponesrečenemu delavcu preprečil najhujše.

Naši vratarji so bili nekoč delavci. Mnogi so se poškodovali pri delu, ki ga niso mogli več opravljati. Delo vratarja pa ne zahteva toliko fizičnega napora, zahteva pa natančnost, poštenost, vestnost itd. Pa mu potem zamerimo, če (Nadaljevanje na 6. strani)

Športne igre

Zopet so za nami tradicionalne športne igre železarjev, steklarjev, kovinarjev in gumarjev. Tokrat je bil organizator Litostroj iz Ljubljane. Najprej si oglejmo rezultate, ki so jih dosegli posamezni kolektivi v športnih panogah.

Kegljanje

Moški:
1. Litostroj Ljubljana 2512 kegljev
2. Steklarna Hrastnik 2500 kegljev
3. Zelezarna Jesenice 2495 kegljev
4. Sava Kranj 2437 kegljev
5. Ferralit Zalec 2248 kegljev

Streljanje z zračno puško

Ekipno moški:
1. Litostroj Ljubljana 934 krogov
2. Steklarna Hrastnik 927 krogov
3. Sava Kranj 906 krogov
4. Ferralit Zalec 849 krogov
5. Zelezarna Jesenice 688 krogov
Ekipno ženske:
1. Litostroj Ljubljana 598 krogov
2. Steklarna Hrastnik 583 krogov
3. Zelezarna Jesenice 472 krogov
4. Sava Kranj 256 krogov
5. Ferralit Zalec (brez ekipe)

Šah

1. Litostroj Ljubljana
2. Zelezarna Jesenice
3. Sava Kranj
4. Ferralit Zalec
5. Steklarna Hrastnik

Namizni tenis

Moški:
1. Litostroj Ljubljana
2. Zelezarna Jesenice
3. Steklarna Hrastnik
4. Sava Kranj
5. Ferralit Zalec
Ženske:
1. Steklarna Hrastnik
2. Litostroj Ljubljana

3. Zelezarna Jesenice
4. Sava Kranj
5. Ferralit Zalec

Odbojka

Moški:
1. Zelezarna Jesenice
2. Sava Kranj
3. Ferralit Zalec
4. Steklarna Hrastnik
5. Litostroj Ljubljana

Jože Horvat s pokaloma, ki so jih naši športniki dobili v Ljubljani.

Orientacijski pohod

1. Litostroj Ljubljana 787,75 točk
2. Sava Kranj 765,00 točk
3. Zelezarna Jesenice 566,75 točk
4. Ferralit Zalec 564,75 točk
5. Steklarna Hrastnik 547,75 točk

Vratarji in mi!

(Nadaljevanje s 5. strani) spoštuje predpise in nas ne pusti brez izhodne karte v upravno stavbo, ali v trgovino po cigarete in podobno. Ozmerjamo ga: tudi ti si bil delavec, sedaj pa nas več ne poznaš. Vratarji se večkrat menjajo na delovnem mestu. Dopusite imajo kot vsi drugi, bolni so prav tako. V času, ko smo vsi na dopustu, tega ne more koristiti nobeden od vratarjev. Zakaj? Zato, ker je takrat treba bolj varovati našo skupnost last, premožnje Save. Vratarji koristijo letni dopust, kadar je možno. Zaradi

tar dvajset ali petnajst minut pred koncem izmene ne odpre vrat. Vse, kar mora tedaj preslišati vratar, je čestokrat grenko, da zagreni človeku najslajše kosilo. Toda, vratar opravlja samo svojo dolžnost, predpisano v organizacijskih predpisih ali pravilnikih, ki smo jih sprejeli mi vsi.

Posebej nevhvaležno delo vratarja pa je, ko mora včasih pogledati v mrežo, aktovko ali vozilo na vrodu. Včasih komu odvzame (in kasneje vrne) steklenico konjaka, vina. Toda, s tem se je zameril za vse življenje. Za tistega, ki se ne drži reda, je to nerazumljivo dejanje nedopustliveriga vratarja, ne da bi upošteval, da tudi s tem preprečujemo nesreče pri delu. Kadar vratar prepreči tatvino v tovarni — je za tistega grd vratar, ne pa tisti, ki ne loči tuje od svojega.

Sklep — razmišljanja o odnosih vratarji in mi. To delo ni rožnato. Tudi vratarji naredijo napako tako kot drugi ljudje. Samo vratarjevo delo in napake vidimo vsi, vsi jo ostreje cenimo. Zato mu v zlo štejemo čisto tudi tisto, kar dela prav in v dobro podjetja.

To nevhvaležno delo je tudi slabo plačano. Tako ima na primer pomožni vratar samo 59 točk. Za dve leti razpisujemo delovno mesto treh pomožnih vratarjev, pa se nihče za to ne javi.

Odnosi med ljudmi so lahko lepi, če drug drugega razumemo. Posebej to velja za odnose med nami in vratarji. Spoštujejmo predpise, ki veljajo v podjetju, in dobro se bomo razumeli med seboj, vratarji pa bodo čisto bolj ustrežljivi — tudi tedaj, kadar jih bomo poprosili za kaj, kar ni redna delovna naloga, temveč stvar dobre volje.

Vratar Andrej KURALT in Elemir ZRIM

Rokomet

1. Sava Kranj
2. Zelezarna Jesenice
3. Steklarna Hrastnik
4. Litostroj Ljubljana
5. Ferralit Zalec

Ekipni vrstni red

1. Litostroj Ljubljana 31 točk
2. Steklarna Hrastnik 22 točk
3. Sava Kranj 21 točk
4. Zelezarna Jesenice 20 točk
5. Ferralit Zalec 11 točk

Športne igre, ki jih je organizirala tovarna Litostroj iz Ljubljane, so bile glede organizacije po mojem mnenju neuspešne. Navedel bom samo nekaj primerov.

Ko smo se pripeljali v Ljubljano pred tovarno Litostroj, smo pričakovali prijateljski sprejem, ki smo ga bili deležni na vseh športnih igrah do sedaj, toda žal smo se krepko zmotili. Bil sem vodja naših ekip, vendar sem težko dobil informacije, če sem jih pa dobil, so bile zelo pomanjkljive. Tako je vladalo veliko negotovnosti med udeleženci, ki so bili do sedaj navajeni boljše organizacije iger.

Jaz osebno jim ne bi zameril, če bi to organizirala mladinska organizacija Litostroja in si prvotno tak napake. Toda žal so vso organizacijo iger imeli v rokah stari in prekaljeni organizatorji, ki so pa svojo nalogo slabo opravili.

Horvat Jože

Drobne zanimivosti

— Povpraševanje po poljskem jantarju raste. V zadnjih letih se je Poljska razvila v drugega največjega izvoznika izdelkov iz jantarja v svetu, za Sovjetsko zvezo. Izvozna vrednost je narasla v letu 1971 na 500.000 \$, medtem ko je znašala v letu 1962 le 25.000 \$. Največ ga pokupita Danska in Japonska.

— V letu 1971 je Zvezna republika Nemčija uvozila iz Romunije pohišstvo za okroglo 20 milijonov DM.

— V zadnjem času tudi Bolgarija, Češkoslovaška in Madžarska sklepajo vedno več kooperacijskih pogodb z razvitimi zahodnimi državami.

V MESECU AVGUSTU 1972 so se nanovo zaposlili naslednji delavci:

Ivan OCEPEK — delavec pri dublirnem kalandru; Janko ZEMLJIČ — pomočnik konfeksionerja potniških plaščev; Marjan OGOREVC, Stefan KLEMENC, Rajko OMAN, Gorazd CEKIC in Bojan VRESAK — konfeksionerji potniških plaščev; Miran MUROVEC in Branko ROGELJ — konfeksioner tovornih plaščev; Franc GERBAJS — konfeksioner potniških plaščev; Selim KASTRAT, Marjan CERV, Milan KRISTANC, Small CEHAJIC, Miroslav HUDNIK, Peter ŠKODA in Vinko ČUTURIC — transportni delavci; Ivan LIBERŠAR in Žarko BABIČ — pomočnika potniškega protektorja; Koloman FICKO in Feliks MAJNIK — pomočnika sestavljalca hlačnic; Franc SVATOVŠEK — sestavljalac hlačnic; Tomaž BABIČ — utrjevalec spoja protektorja; Franc ROMIH — delavec pri dublirnem kalandru; Stanislav ZELIČ — pomočnik konfeksionerja potniških plaščev; Bedjet BERIŠA — delavec II pri avtoklavu; Franjo INAMO — vulkanizer avtozračnic; Stefan ŠAVLI, Ismet KRUEZI in Ivan PINTARIČ — opravevalec II; Stefan HANČIČ in Branislav MOHOR — brizgalca II; Franc AZMAN, Anton MLAKAR in Milan LEBAR predgrevalci za brizganje;

Odbojgarsko srečanje TAP — TTI

V soboto, 16. 9. 1972 sta se srečali odbojgarski ekipi tovarne avtopnevmatike in tovarne tehničnih izdelkov. Ekipa TOZD skupnih služb tokrat še ni sodelovala.

Ze v začetku igre je bilo očitno, da si ekipi vsaka po svojih močeh prizadevata doseči čim boljši rezultat, da nista pripravljena na nikakršno »sporazumevanje«. Prvi set je pripadel TAP. V drugem setu so se igralci TTI otrešli začetne navora ter tako izenačili rezultat. V tretjem setu so igralci TAP izvedli nekaj zavidljivih potez (tolčenje brez bloka in z blokom) in vodili z 2:1. Značilnost četrtega seta je bilo koriščenje »notranjih rezerv« igralcev TTI, s čimer so dosegli ponovno ravnovesje. Tako je prišlo do petega seta, v katerem se je odločilo o zmagovalcu srečanja.

sen in zopet v korist predstavnikov TTI, kar je najbolj zgovorno zanikalo prvotno opravičilo za poraz TAP.

Po končani tekmi je, ob steklenici piva, ki so ga seveda morali plačati poraženci, tekla beseda o umetnosti in potrebni rekreacije. Ob tej priložnosti so se dogovorili, da se bodo v bodoče redno sestajali. Ob sobotah v telovadnici osnovne šole France Prešeren od 16. do 19. ure.

Priznanje, da je do tega prvega srečanja prišlo, gre tov. Silvu Grozljju, ki je na svojo pobudo izpeljal celotno organizacijo. Koristno zamišljeno obliko rekreacije v odbojki je vredno nadaljevati. Zato ob tej priložnosti vabimo vse sodelavce podjetja Sava ne glede na kvalliteto odbojgarskih sposobnosti, da se udeležijo sobotnih srečanj,

Pri tako izenačenih partnerjih je prišla do izraza tudi zbranost celotne ekipe, ki je bila tokrat dobro izbrana iz različnih delovnih enot tovarne tehničnih izdelkov.

Po končani igri so igralci TAP takoj razveljavili veljavnost rezultata, ker so šele po porazu, za opravičilo registrirali, da je v ekipi TTI igral njihov predstavnik. Zato smo ponovno odigrali tekmo in sicer na dva dobljena seta, vsaka ekipa s petimi »čistimi« igralci. Tudi tokrat je bil rezultat te-

kjer se bo sleherni lahko ustrezno razgibal bodisi pri odbojki ali pri ostalih igrah, ki jih sicer omogoča solidno opremljena telovadnica.

Vsa pojasnila dobite pri predstavnikih ekip posameznih tovarni: — TAP — tov. Tone Horvat, tel. 228, — TTI — tov. Matija Gerbajs, tel. 257, — OSS — tov. inž. Jože Mohor, tel. 254.

Vlado Lah

Personalne vesti

V MESECU AVGUSTU PA SO PODJETJE ZAPUSTILI:

Srečko ZORMAN, Joco PERIČ, Florjan MOCNIK, Janez GODNOV, Franjo NOVAK, Franc KODRICE, Vinko GROŠELJ, Janez DRINOVEC, Branko RIBNIKAR, Milena ŠKORNIK, Slobodan STEVANOVIĆ, Franc MALI, Franc KRNIČAR, Nikolaj MALI, Franc ZVER, Stanislav VIDIC, Stjepka MARIŠIĆ, Lovro PLEVEL, Božidar GORTAN, Anton MRAVINEC, Janez AZNOH, Dragan TODOSIEV, Lazar POPOVIĆ, Boris LISAC, Vukadin RADOVANOVIĆ, Miodrag MIŠIĆ, Dušan NIKOLIĆ — samovoljno prekinili delovno razmerje; Stanko LUŽAR, Hranislav PERIČ, Anton LEBAR, Mahmut FERATI, Milisav ANTIĆ, Jože ZAKOČ, Josip LOVREK, Jože SEME, Franc PETERC, Janez ŠKRABAC, Franc SMOGAVC, Dušan PAVKOVIĆ, Milenko JOVANOVIĆ — odšli na odslužitev vojaškega roka; Franc BERGANT, Alojz REKAR, Franc MEDIE, Muharem HADJIMURATI, Andrej SAJOVEC, Miroslav DOMADENIK sporazumno; Mirko PAVLOVIĆ, Karl PADJERA, Marija ZUPAN, Marko ŠTUHEC, Jože BENEDIČIĆ, Angela VREČEK — upokojeni; Ivan OCEPEK, Ivan ZADRAVEC, Franc LUŽAR, Aleksander LEKIĆ, Nikola JAKI — odšli v poskusnem roku, Janez KLANČAR — upokojen.

Mihael JAGODIČ — vodja linije za konfeksionerja cevi za hladilnike; brizganje; Janez ŠMID — izvlačevalec cevi na gum. jedrih; Stevan BOSKOVIĆ — delavec pri izvlačevanju gumijevih jeder; Milan BOŠKOVIĆ — pomočnik pri brizganju II; Krsto AŠANIN — vulkanizer žmula plaščev; Miroslava PAVLOVIĆ — vulkanizerka prekrito spojenih zračnic; Marjan VRES — vulkanizer velozračnic — prešanih; Drina TASKOVIĆ — konfeksionerka žmula plaščev; Francka HODNIK in Majda ALBREHT — konfeksionerki ležalnih blazin in predpasnikov; Anica PINTAR — obrezovalka termoforjev; Tereza ROPRET — delavka pri montaži termoforjev; Ivan ŠINK — vulkanizer na rotacijski preši; Kolja LJUČIČ — vulkanizer na preši 630 x 630; Martin BAJZELJ, dipl. ing. kemije — stažist; Sonja ŠAVLI — stažist; Janez MOSKERC — dipl. ing. kemije — stažist; Mirjana ŠPAROVEC — stažist; Rajko BENEDIČIĆ — stažist; Valentin HAFNAR — pripravljalec odpreme; Franc KERN in Nikola MAKARIĆ — razkladalca; Franc BRIČLI in Sulejman HILIC — nakladalca; Franc SAJOVIC — skladiščnik II; Miroslav BAROVNICA — skladiščni delavec; Zlatko FUČAK — prodajalec I v prodajalni na Reki; Janez VREČEK — ključavničar III; Slavko KUNEJ — razmaševalec strojev; Marija GLOBČNIK — administrator I.

Jože Kopic, vratar v upravni stavbi

tega se menjajo, ne morejo poznati vseh, skoraj 3000 delavcev. Povprašajo, zamudnika, kako se piše, kjer dela. »Ogenj v strehi« povzroči lepo izrečeno vprašanje, ki je vratarjeva službena dolžnost. Marsikdo pa v odgovor preklinja, preti z razbijanjem očal in zob. Podobno se zgodi tudi, kadar vra-